

O'zbekiston Respublikasi
Sog'liqni saqlash vazirining
2025 yil "23" iyundagi
180-sonli buyrug'iga
7-ilova

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG'LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI

RESPUBLIKA IXTISOSLASHTIRILGAN ILMIY AMALIY TIBBIYOT ENDOKRINOLOGIYA MARKAZI

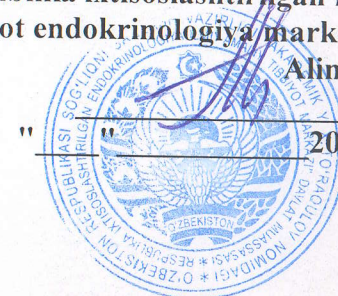
**QANDLI DIABET 1 TUR NOZOLOGIYASI BO'YICHA
TIBBIY YORDAM MILLIY KLINIK STANDARTI**

TOSHKENT- 2025

" TASDIQLAYMAN "

Respublika ixtisoslashtirilgan ilmiy amaliy
tibbiyot endokrinologiya markazi direktori

Alimov A.V

" " 2025 y.

**QANDLI DIABET 1 TUR NOZOLOGIYASIDA TIBBIY YORDAM
KO'RSATISH BO'YICHA MILLIY KLINIK PROTOKOLI**

TOSHKENT-2025

XKT-10:	Nozologiya nomi	Ambulator sharoitda nozologiya tashxisoti va davosi bilan shug'ullanuvchi mutaxassislar		Stasionar sharoitda nozologiya tashxisoti va davosi bilan shug'ullanuvchi mutaxassislar	
		Nazorat qiluvchi bosh mutaxassis	Jalb etiladigan qo'shimcha mutaxassislar	Nazorat qiluvchi bosh mutaxassis	Jalb etiladigan qo'shimcha mutaxassislar
XKT-10		Endokrinolog, oilaviy shifokor	Oftalmolog, podiatrist, nevropatolog, ginekolog, urolog, kardiolog, nefrolog, lor, gastroenterolog, psixoterapevt, stomatolog,	Endokrinolog, oilaviy shifokor	Oftalmolog, podiatrist, nevropatolog, ginekolog, urolog, kardiolog, nefrolog, lor, gastroenterolog, psixoterapevt, stomatolog,
E10.2	QD 1 tur buyrak shikastlanishi bilan				
E10.3	QD 1 tur koz shikastlanishi bilan				
E10.4	QD 1 tur nevrolagik asorat bilan				
E10.5	QD 1 tur periferik qon aylanishini shikastlanishi bilan				
E10.6	QD 1 tur boshqa aniqlangan asoratlar bilan				
E 10.7	QD 1 tur kop sonli asoratlar bilan				
E 10.8	QD 1 tur aniqlanmagan asoratlar bilan				
E 10.9	QD 1 tur aniqlanmagan asoratsiz				

XKT-11:	Nozologiya nomi	Ambulator sharoitda nozologiya tashxisoti va davosi bilan shug'ullanuvchi mutaxassislar		Stasionar sharoitda nozologiya tashxisoti va davosi bilan shug'ullanuvchi mutaxassislar	
		Nazorat qiluvchi bosh mutaxassis	Jalb etiladigan qo'shimcha mutaxassislar	Nazorat qiluvchi bosh mutaxassis	Jalb etiladigan qo'shimcha mutaxassislar
5A10		Endokrinolog, oilaviy shifokor	Oftalmolog, podiatrist, nevropatolog, ginekolog, urolog, kardiolog, nefrolog, lor, gastroenterolog, psixoterapevt, stomatolog,	Endokrinolog, oilaviy shifokor	Oftalmolog, podiatrist, nevropatolog, ginekolog, urolog, kardiolog, nefrolog, lor, gastroenterolog, psixoterapevt, stomatolog,

QANDLI DIABET 1 TURDA REJALI TASHXISOT, DAVO, REABILITASIYA VA DISPANSER CHORA-TADBIRLAR

Diagnostik chora-	Tibbiy xizmat turlari	Rejali tibbiy xizmat darajasi va turi bo'yicha		Tibbiy xizmat va tekshiruv	Davо davomiyligi
		Ambulator davо	Stasionar davо*		

tadbirlar		OShP	QVP/OP	KTTM Tuman (shaxar) kasalxonalar	VKTM Viloyat darajasidagi tibbiy muassasalar	Respublika darajasidagi tibbiy muassasalar	lar minimal xajmi	
Bosh mutaxassis (shifokor) maslaxati	1. Shikoyatlari va anamnez 2. Ob'ektiv ko'rik 3. Fizikal va klinik tekshiruv.	Oilaviy shifokor	Oilaviy shifokor	Endokrinolog	Endokrinolog	Endokrinolog	1-2	Davo davri: murojaatga ko'ra Davo davomiyligi: 8-10 kun
Izox: Tumanda mutaxassis bo'lmagan xolatlarda qo'shni tumanlarga yuboriladi.								
Qo'shimcha mutaxassis (shifokor) maslaxati	1. Shikoyatlari va anamnez 2. Ob'ektiv ko'rik 3. Fizikal va klinik tekshiruv.	-	Oilaviy shifokor	Oftalmolog, podiatrist, nevropatolog, ginekolog, urolog, kardiolog, nefrolog, lor, gastroenterolog, psixoterapevt, stomatolog	Oftalmolog, podiatrist, nevropatolog, ginekolog, urolog, kardiolog, nefrolog, lor, gastroenterolog, psixoterapevt, stomatolog, psixoterapevt	Oftalmolog, podiatrist, nevropatolog, ginekolog, urolog, kardiolog, nefrolog, lor, gastroenterolog, psixoterapevt, stomatolog, psixoterapevt	1-2	Davo davri: murojaatga ko'ra Davo davomiyligi: 8-10 kun
Izox. Bemorda yondosh kasalliklar aniqlanganda tibbiyot muassasalari darajasida bemorga ko'rsatmaga ko'ra qo'shimcha mutaxassislar maslaxati o'tkaziladi								
Asosiy laborator taxlillar	Doimiy glyukoza monitoringi. Individual terapiya.	Oilaviy shifokor, amaliyotchi xamshira	Oilaviy shifokor	Endokrinolog	Endokrinolog	Endokrinolog	4	Doimiy ravishda (tashxis qoyilgandan keyin)
	Bemorni oz ozini nazorat qilish maktabida oqitish. (Endokrinolog xamshirasi)	Oilaviy shifokor, amaliyotchi xamshira	Oilaviy shifokor	Endokrinolog xamshirasi	Diabet maktabi instruktore	Diabet maktabi instruktore	1	Doimiy ravishda (tashxis qoyilgandan keyin)
	Glikirlangan gemogloblin			+	+	+	4	
	Glikemik profil			+	+	+	+	
	Siydikdagi glyukoza			+	+	+	1	

	Qondagi lipid fraksiyalari				+	+	1
	Qonning umumiy taxlili	+	+	+	+	+	1-2
	Siydikning umumiy taxlili	+	+	+	+	+	1-2
	Umumiy axlat taxlili	+	+	+	+	+	1-2
	GGT				+	+	1
	Kaliy, Natriy, xlor, albumin, alfa amilaza				+	+	1
	Umumiy oqsil			+	+	+	1
	Siydikdagi mikroalbumin				+	+	1
	mochevina			+	+	+	2
	Biluribin, AST,ALT		+	+	+	+	2
	TTG, erkin T4			+	+	+	1
	Tireoperoksidazaga antitanachalar					+	1
	Vitamin D				+	+	1
	Koagulogramma			+	+	+	1
	B 12 aniqlash					+	1
	Siydikdagi albumin va kreatinin nisbatini aniqlash				+	+	1
	Ferritin					+	1
	AKTG, kortizol, LG, FSG, estradiol, testosteron, IFR-1, prolaktin				+	+	1
	Zimnickiy sinamasi				+	+	1
	Osteokalcin					+	1
	ASLO				+	+	1
	SRB				+	+	1
	Revmofaktor					+	1
	Ot pigmentlari				+	+	1
	Antitela GAD- 65					+	1
	Insulinga bolgan antitela					+	1
	Glyukozurik profil				+	+	2
	Mochevaya kislota				+	+	1
	Interleykin					+	1
	Kreatininkinaza					+	1

	Gepatit B va C					+	1	
	Siydikda keton tanachalarini aniqlash			+	+	+	1-4	
	Antibiotiklarga sezgirligini aniqlash uchun siydikni mikrobiologik ekish					+	1	
	Kreatinin, KFK			+	+	+	1	
	Neciparenko sinamasi			+	+	+	1	

Izox. Bemorda yondosh kasalliklar aniqlanganda tibbiyot muassasalari darajasida bemorga ko'rsatmaga ko'ra qo'shimcha mutaxassislar maslaxati o'tkaziladi

Asosiy instrumental tekshiruvlar	1. Qon bosimini nazorat qilish	+	+	+	+	+	Shifokorga xar bir tashrifida. Agar gipertenziya bolsa, qon bosimini mustaqil kuzatish.	
	2. Qalqonsimon bezning UTT si	+	+	+	+	+	1	
	Jigar, ot qopi, oshqozon osti bezi, buyraklar UTT si	+	+	+	+	+	3	
	Kichik chanoq azolari UTT si	+	+	+	+	+	1	
	Oyoqlarni tekshirish va oyoq sezgirligini baxolash				+	+	1	
	Koz tubi va kuruv maydonini perimetriyasini tekshirish			+	+	+	1	
	Koz tubini tekshirish (biomikrooftalmoskopiya)			+	+	+	1	
	EKG	+	+	+	+	+	1	

Izox. Bemorda yondosh kasalliklar aniqlanganda tibbiyot muassasalari darajasida bemorga ko'rsatmaga ko'ra qo'shimcha mutaxassislar maslaxati o'tkaziladi

Qo'shimcha instrumental	1 Kokrak qafasi MSKT, rentgenogrammasi				+	+	1	
--------------------------------	--	--	--	--	---	---	----------	--

tekshiruvlar	2. Chap kaft rentgenogrammasi				+	+	1	
	3. MSKT orbitasi					+	1	
	4. Suyak rentgendensitometriyasi					+	1	
	Oyoq tomirlarining Dopler ultratovush tekshiruvi					+	1	
	Qoldiq siydik UTT si				+	+	1	
	Radioizotop skanerlash					+	1	
	Renografiya					+	1	

Izox. Bemorda yondosh kasalliklar aniqlanganda tibbiyot muassasalari darajasida bemorga ko'rsatmaga ko'ra qo'shimcha mutaxassislar maslaxati o'tkaziladi.

OShP – oilaviy shifokorlik punkti; QVP- qishloq vrachlik punkti; OP – oilaviy poliklinika; KTTM – ko'p tarmoqli tuman markazi; VKTM- viloyat ko'p tarmoqli markazi, UTT – ultratovush tekshiruvi; EKG - elektrokardiografiya

STACIONAR DAVOGA KO'RSATMA:

Rejali gospitalizatsiya uchun korsatmalar:

- **ambulatoriya** sharoitida tuzatib bolmaydigan uglevod almashinuvining dekompensatsiya holati;
- bir oy yoki undan ko'proq vaqt davomida tez-tez takrorlanadigan gipoglikemiya;
- 1-tur qandli diabetning nevrologik va qon tomir asoratlari (retinopatiya, nefropatiya), diabetik topiq sindromining rivojlanishi;

Shoshilinch gospitalizatsiya uchun korsatmalar:

Giperosmalyar , gipoglikemik, ketoacidotik, laktoacidotik komalar.

(MEDIKAMENTOZ DAVO)

Davo chora-tadbirlari (asosiy medikamentoz davosi)		Rejali tibbiy yordam turi va darajasiga ko'ra					Sutkalik o'rtacha dozasi	Bir kursga dozalash
		Ambulator davosi		Stasionar davosi				
Dori vositasining xalqaro patentlanmagan nomi	Dori vositasi dozasi va qo'llash usuli	OShP	QVP/OP	KTTM Tuman (shaxar) kasalxonalar	VKTM Viloyat darajasidagi tibbiy muassasalar	Respublika darajasidagi tibbiy muassasalar		
Parhez (stol № 9, 15 Non birligi bo'yicha)			+	+	+	+		

Belgilangan jismoniy yuklamalar			+	+	+	+		
Oz ozini nazorat qilishga orgatish			+	+	+	+		
Insulin bilan davolash				+	+	+		
- A10AB Insulinlar (Qisqa tasiri va uning analoglari)				+	+	+		
A10AC Insulinlar (orta tasiri va uning analoglari)				+	+	+		
A10AC Insulinlar (uzog tasiri va uning analoglari)				+	+	+		
Tioktan kislotasi (tioktovaya kislot)				+	+	+		
Antikonvulsantlar (Karbamazepin)				+	+	+		
Gipotenzif terapiya (Enalapril)				+	+	+		
Yurak preparatlari (Digoksin)				+	+	+		
Dislipedemik korrekciyasi				+	+	+		
Antianemik preparatlar Ferrat C (Jeleza III gidroksid polimaltozat)				+	+	+		
Diuretiklar (Furosemid)				+	+	+		
Qalqonsimon bez va jinsiy gormonlarni ornini bosuvchi terapiya (Kaliy iodid, Levotiroksin natriya, Tireostatiki) (Testosteron, Follikulin-				+	+	+		

estran)								
Yogda eruvchi B gurux vitaminlar (Tiamin, Piridoksin)				+	+	+		
Metabolik terapiya (Piracetam)				+	+	+		
Kalciy preparatlar				+	+	+		
Adsorbentlar (Polisorb- - dioksid kremniya)				+	+	+		
Antibiotiklar (Azitromicin)				+	+	+		
Probiotiklar (Laktobakterii acidofilniye)				+	+	+		
Zamburkga karshi preparatlar (Flukanazol)				+	+	+		
Elektrolitlarni buzulishlarni korrekciyalash (Natriy xlorid, Kaliy xlorid)				+	+	+		

Adsorbentlar (Polisorb- - dioksid kremniya)

DISPANSERIZASIYA

(BEMORNING "D" XISOB DISPANSERIZASIYASI)

Dispanserizatsiya o'tkazish bo'yicha chora-tadbirlar	Tibbiy xizmat turi	OShP/QVP	MKTM	Minimal soni	Dispanser kuzatuv davri
Mutaxassis maslaxati (shifokor)	Shifokor ko'rigi	+	+	2	6 oy
Izo:					
Laborator taxlillar		+	+	2	6 oy
Izo:					

(Davolovchi ovqatlanish/parxez)

Ovqatlanish tartibi	Tibbiy yordam korsatish darajasi va turi boyicha
---------------------	--

	Ambulator yordam		Stacionar yordam*		
	TTYo/ uy sharoitida	OP/ OSHP/QTMP	Tumanlararo shoshilinch yordam markazi	Viloyat RIIAET markazi	RIIAET markazi
Пархез столи ва унинг давомийлиги					
1. стол №9, 15 нон бирлиги буйича	+	+	+	+	+

REABILITACIYA: QD protokoli boyicha

Reabilitaciya muolajasi	Tibbiy yordam korsatish darajasi va turi boyicha				
	Ambulator yordam		Stacionar yordam*		
	TTYo/ uy sharoitida	OP/ OSHP/QTMP	Tumanlararo shoshilinch Yordam markazi	Viloyat RIIAET markazi	RIIAET markazi
1. Психолог маслахати	+	+	+	+	+
2. Физиотерапевт маслахати			+	+	+

PALLIATIV DAVO: qollanilmaydi.